

**КОВАЛІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ
НИЖНЬОВЕРБІЗЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор ліцею

_____ **Оксана БОДНАРУК**

Наказ № _____ від _____

ІНСТРУКЦІЯ №28

**Інструкція з охорони праці
для вчителя біології**

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці для вчителя біології ліцею розроблена відповідно до Закону України «Про охорону праці» (Постанова ВР України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ) в редакції від 20.01.2018р, на основі «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», затвердженого Наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9 в редакції від 1 вересня 2017 року, з урахуванням Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України 25 вересня 2020 року № 2205. з урахуванням вимог Правил безпеки під час проведення навчання з біології в загальноосвітніх навчальних закладах, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України 15.11.2010 р. № 1085.

1.2. Дана інструкція складена в цілях регулювання безпечного, з точки зору охорони праці, порядку дій вчителя біології перед початком, під час та по закінченню роботи, а також при виникненні аварійних ситуацій в освітньому закладі.

1.3. До виконання обов'язків вчителя біології допускаються особи, які досягли 18 років, пройшли обов'язковий попередній медичний огляд, вступний і первинний інструктаж з охорони праці і навчання з охорони праці, перевірку знань вимог охорони праці. Вчитель повинен мати медичну книжку з допуском до роботи і регулярно 1 раз на рік проходити профілактичний медичний огляд, кожні 6 місяців проходити повторні інструктажі з питань охорони праці.

1.4. Робочим місцем викладача біології є (за наявності) кабінет біології та лаборантська.

1.5. Вчитель біології з метою дотримання вимог охорони праці повинен:

- впевнено знати і належним чином виконувати свої посадові обов'язки, інструкції з охорони праці, охорони життя і здоров'я учнів;
- забезпечувати режим дотримання норм і правил з охорони праці під час організації навчання учнів;
- мати чітке уявлення про небезпечні і шкідливі фактори, пов'язані з виконанням робіт і знати основні способи захисту від їх впливу;
- пройти вступний інструктаж і первинний інструктаж на робочому місці;
- керуватися в роботі правилами внутрішнього трудового розпорядку навчального закладу;
- дотримуватися режиму праці та відпочинку, який визначається графіком роботи;
- дбати про особисту безпеку і особисте здоров'я, а також про безпеку учнів у процесі виконання роботи або під час знаходження на території ліцею;
- дотримуватися правил особистої гігієни;
- при пересуванні по території і в приміщеннях користуватися тільки встановленими проходами;
- знати вимоги електро - і пожежобезпеки і вміти користуватися засобами пожежогасіння;
- вміти надавати домедичну допомогу потерпілому;

- виконувати режими праці та відпочинку, встановлені в закладі загальної середньої освіти.

1.6. Під час виконання посадових обов'язків вчителем біології можуть мати місце наступні шкідливі та безпечні фактори:

- недостатнє освітлення робочої зони;
- зорове стомлення при тривалій роботі з документами, зошитами;
- ураження електричним струмом при дотику до струмоведучих частин електрообладнання та електроприладів з порушеною ізоляцією;
- опіки при роботі з нагрівальними приладами;
- пожежонебезпека;
- висока щільність епідемічних контактів;
- травми і падіння внаслідок пустощів учнів;
- падіння на слизькій підлозі;
- уколи, порізи лабораторним приладдям;
- зараження інфекційними захворюваннями при необережному поводженні з тваринами;
- травмування колючими та ріжучими предметами.

1.7. Вчитель біології несе відповідальність за безпеку учнів під час екскурсій, при роботі на дослідній ділянці (земельній, пришкольній), при роботі в живому куточку, при використанні с/г знарядь.

1.8. Вчитель біології проводить з учнями наступні види інструктажів з обов'язковою їх реєстрацією в Журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності в кабінеті біології:

- під час проведення усіх видів практичних робіт з біології (на навчально-дослідній ділянці, в оранжереї (теплиці), у куточку живої природи) – інструктаж з охорони праці;
- під час проведення навчання з біології в кабінеті біології та перед початком екскурсій у природу – інструктаж з безпеки життєдіяльності.

1.9. Педагог зобов'язаний дотримуватися протипожежного режиму в освітній установі, правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння, а також порядок дій при виникненні пожежі або іншої НС, напрямку евакуації, вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння.

1.10. Не допускається виконувати роботу, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних речовин, психотропних, токсичних або інших одурманюючих речовин, а також розпивати спиртні напої, вживати наркотичні засоби, психотропні, токсичні чи інші одурманюючі речовини на робочому місці або на території закладу освіти.

1.11. Педагогічний працівник повинен пройти навчання і мати навички надання першої домедичної допомоги постраждалим.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи вчителя біології

2.1. Перед початком роботи вчителю біології необхідно включити повністю освітлення в кабінеті біології і переконатися в справній роботі всіх світильників. Найменша освітленість робочого місця повинна становити: при люмінесцентних лампах – не менш 300 лк (20 Вт/м²).

2.2. Упевнитися, що комутаційні коробки закриті, електричні розетки і вимикачі без пошкоджень (тріщин та сколів), а також без оголених контактів.

2.3. Вчителю біології забороняється самостійно усувати виявлені порушення електробезпеки. При помічених несправностях в електромережі, виходу з ладу електролампи чи запобіжника, вчитель біології повинен повідомити завгоспа закладу загальної середньої освіти.

2.4. Перевірити заземлення технічних засобів навчання (комп'ютера, мультимедійного проектора, проекційного екрана та інтерактивної дошки) та інших електричних приладів.

2.5. Перевірити роботу вентиляційної системи, витяжної шафи.

2.6. Перевірити санітарний стан кабінету біології і провітрити його. Вікна у відкритому положенні фіксувати гачками, а фрамуги повинні мати обмежувачі. Провітрювання слід закінчити за 30 хв до приходу учнів. Переконатися, у тому що температура повітря в кабінеті відповідає вимогам санітарних правил і становить 17-20 °С.

2.7. Переконатися в безпеці робочого місця, перевірити на стійкість і справність меблі, переконатися в стійкості згрупованих документів, а також перевірити наявність у необхідній кількості та справність канцелярського приладдя.

2.8. Перевірити справність робочих місць учнів.

2.9. Проконтролювати наявність і справний стан наочних посібників.

2.10. Перевірити наявність у кабінеті біології аптечки для надання домедичної допомоги та інформацію про номер телефону і місцезнаходження найближчого медичного закладу.

2.11. Перевірити наявність та термін придатності вогнегасників. При необхідності здати вогнегасники з простроченим терміном використання відповідальній особі і замінити на нові. Перевірити наявність в кабінеті біології план-схеми евакуації на випадок пожежі та інструкції щодо заходів пожежної безпеки.

2.12. Підготувати необхідні для проведення уроку матеріали, наочні посібники, роздавальний матеріал, лабораторне обладнання та прилади.

3. Вимоги безпеки під час роботи вчителя біології

3.1. Вчитель біології перед початком уроку або проведення екскурсії з біології проводить інструктаж з безпеки життєдіяльності з учнями; навчає безпечним прийомам роботи під час проведення практичних робіт.

3.2. Не слід залишати учнів без нагляду під час проведення освітнього процесу.

3.3. При проведенні уроку біології необхідно підтримувати дисципліну і порядок, уважно стежити за тим, щоб учні дотримувалися всіх вказівок учителя біології, забезпечити безпечне проведення освітнього процесу.

3.4. Впродовж роботи необхідно тримати своє робоче місце в чистоті і порядку, дотримуватись санітарно-гігієнічних норм і правил особистої гігієни. Не захарашувати своє робоче місце і проходи до нього, контролювати вільність проходів між рядами учнів та евакуаційних виходів з навчального кабінету.

3.5. Саджати за столи учнів слід відповідно до їх зросту і особливостей їх здоров'я. Проводячи заняття з учнями, слід дотримуватися встановленої тривалості занять.

3.6. Під час уроку вчителю забороняється користуватися мобільним телефоном, відволікатись на розмови з іншими працівниками або батьками учнів.

3.7. Вчитель біології здійснює контроль за тим, щоб учні не приносили в кабінет біології і не використовували в експерименті сторонні предмети, а також не приймали їжу і напої в кабінеті біології.

3.8. Учитель біології здійснює контроль за тим, щоб в кабінеті біології не допускалася присутність сторонніх осіб під час експерименту і практичних робіт.

3.9. Слід обережно користуватися гострими та ріжучими інструментами(скальпелі, ножиці, леза) для виготовлення препаратів.

3.10. Для демонстраційних дослідів використовувати електронагрівальні прилади закритого типу.

3.11. Нагрівання спирту проводиться вчителем у витяжній шафі на піщаній (або водяній) бані за відсутності учнів. Не допускається опускати колбу з легкозаймистою рідиною в гарячу воду без попереднього поступового підігріву.

3.12. В цілях забезпечення необхідної природної освітленості кабінету біології не ставити на підвіконня квіти, зошити, підручники та інші предмети.

3.13. У кабінеті біології не допускається утримувати рослини, що містять отруйні речовини.3.14. Під час перерв між заняттями при відсутності учнів періодично провітрювати кабінет біології.

3.15. Наочні посібники застосовувати тільки в справному стані, дотримуючись правил безпеки і затверджених методик.

3.16. **З метою попередження травматизму вчителя біології та учнів під час проведення навчання в кабінеті біології слід дотримуватися наступних вимог:**

- під час роботи із скляними приладами необхідно користуватися скляними трубками, що мають оплавлені краї;
- при нагріванні речовин в пробірці або колбі слід їх закріплювати в тримачі для пробірок або в лапці штатива;
- під час миття скляного посуду необхідно пам'ятати, що скло крихке, легко ламається і тріскається від ударів, різкої зміни температури; для миття посуду щітками ("йоржиками") допускається направляти дно посудини тільки від себе або вниз;
- при роботі з хімреактивами слід наливати рідкі хімреактиви за допомогою піпеток з різними пастками або гумової груші, тверді реактиви із склянок набирати спеціальними ложечками, шпателями;

- слід обережно користуватися гострими і ріжучими інструментами (скальпелі, ножиці, леза тощо) для виготовлення препаратів;
- під час роботи з мікроскопом необхідно обережно користуватися предметними скельцями з біопрепаратами.
- 3.18. Перед проведенням екскурсії вчитель біології повинен ретельно обстежити ту ділянку природного оточення, куди будуть приведені учні, обрати безпечні місця, де відсутні небезпека нападу хижих тварин, отруйні тварини (змії, павукоподібні, багатоніжки тощо), болота, трясовини тощо. Вирушаючи на екскурсію з учнями, вчителю необхідно мати при собі похідну аптечку першої допомоги.
- 3.19. Не допускається вчителю біології під час роботи порушувати цю інструкцію з охорони праці, інші інструкції з охорони праці та пожежної безпеки в школі. Заборонено приховування фактів травмування учнів і працівників.

4. Вимоги безпеки по закінченні роботи вчителя біології

4.1. Вчитель біології стежить за збереженням обладнання після виконання практичних робіт; збирає в учнів залишки розчинів, реактивів і використаного роздаткового матеріалу, поміщає їх у спеціальний посуд для подальшої нейтралізації.

4.2. Якщо експеримент проводився з використанням мікроскопів і мікропрепаратів, вчитель біології повинен прийняти їх на зберігання від учнів, впевнившись у їх справності.

4.3. Якщо в експерименті використовувався гербарний матеріал, вчитель біології повинен зібрати гербарії в учнів, переконавшись в їх цілісності і укласти в спеціальні коробки для зберігання.

4.4. Якщо в експерименті використовувалися в якості наочного посібника вологі препарати, вчитель повинен прийняти їх на зберігання від учнів, переконавшись в їх цілісності та герметичності.

4.5. Простежити, щоб учні після закінчення роботи привели своє робоче місце в порядок.

4.6. Вчителю біології слід простежити, щоб учні вимили руки з милом.

4.7. Після виходу з кабінету всіх учнів, вчитель повинен повністю відключити електричні прилади, персональний комп'ютер, принтер, відключити від електроживлення технічні засоби навчання (ТЗН).

4.8. Ретельно провітрити кабінет.

4.9. Привести в порядок своє робоче місце, прибрати у відведені місця для зберігання документацію, наочні і методичні посібники, роздатковий матеріал, а також проконтролювати винос сміття з приміщення навчального кабінету.

4.10. Закрити вікна, вимити руки і перекрити воду.

4.11. Перевірити наявність первинних засобів пожежогасіння. При закінченні терміну експлуатації вогнегасника передати його особі, відповідальній за пожежну безпеку в ліцеї, для подальшої перезарядки. Встановити в приміщенні новий вогнегасник.

4.12. Упевнитися у відповідності кабінету біології вимогам норм та правил пожежної безпеки, вимкнути освітлення і закрити кабінет біології на ключ.

4.13. Про всі недоліки, помічені під час роботи, доповісти завгоспу (при відсутності – іншій відповідальній особі).

Інструкцію розробив _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ПК ліцею _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

З інструкцією ознайомлений (а) _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

«__»_____2025р.